

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૮૯/૨૦૧૭

વિથ

સિવિલ એપ્લિકેશન (વધારાના પુરાવા માટે) નં. ૧/૨૦૨૫
ઈન આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૮૯/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપૈયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી વૈભવી ડી. નાણાવટી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	✓	

=====

ગુજરાત રાજ્ય
વિરુદ્ધ
વેસ્ટર્ન એગ્રી સીઝ્સ લિ.

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફે એજીપી શ્રી પાર્થ પટેલ
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી તુષાર હેમાણી સાથે સુશ્રી
વૈભવી કે પરીખ(૩૨૩૮)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપૈયા
અને
માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી વૈભવી ડી. નાણાવટી

તારીખ : ૨૯/૦૭/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપૈયા દ્વારા)

૧. હાલની રિટ અરજીમાં, કમિશનર ઓફ કોમર્શિયલ ટેક્સ મારફતે રાજ્ય સરકારે
ગુજરાત વેલ્યુ એડેડ ટેક્સ ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ (ટૂંકમાં, "ટ્રિબ્યુનલ") દ્વારા
પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૧૬ ના હુકમને પડકાર્યો છે, જેના
દ્વારા સામાવાળા - વેસ્ટર્ન એગ્રી સીફ્સ લિ. દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી
રિવિઝન અરજી નં. ૧૬/૨૦૧૫ મંજૂર કરવામાં આવી હતી, જેમાં ડેપ્યુટી
કમિશનર ઓફ કોમર્શિયલ ટેક્સ, સર્કલ-૭, ગાંધીનગર દ્વારા પસાર કરવામાં
આવેલા તારીખ ૦૪.૦૩.૨૦૧૫ ના રિવિઝન હુકમને પડકારવામાં આવ્યો હતો,
જેના દ્વારા આસિસ્ટન્ટ કમિશનર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ
૨૯.૧૨.૨૦૧૦ નો આકારણી હુકમ રિવિઝનમાં લેવામાં આવ્યો હતો.

૨. શરૂઆતમાં જ, અમે ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ કે વિદ્વાન એજીપી શ્રી પાર્થ પટેલે રિટ અરજીમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો ઉપરાંત કેટલીક વધારાની રજૂઆતો કરી છે.

ટૂંકી હકીકતો:

૩. સામાવાળા બિયારણ મેળવવાના વ્યવસાયમાં છે અને ત્યારબાદ, તેમની ફેક્ટરીમાં તેની પ્રક્રિયા કરવામાં આવે છે અને તે અંકુરિત થયા પછી વાવણીના હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે અને જેમાંથી તે મેળવવામાં આવે છે તે બિયારણ ખેડૂતોને વાવણી માટે આપવામાં આવે છે.

૩.૧. એવું જણાય છે કે આસિસ્ટન્ટ કમિશનર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૦ ના આકારણી હુકમ દ્વારા, અરજદારને વેલ્યુ એડેડ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૦૩ (ટૂંકમાં, "વેટ એક્ટ") હેઠળ રૂ. ૧,૭૭,૮૯,૬૧૮/- ચૂકવવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું, જેમાં અન્ય બાબતો સાથે રૂ. ૪૭,૨૯,૦૨૬/- ની કરની માંગણી, રૂ. ૬૩,૦૬,૩૫૦/- નું વ્યાજ અને રૂ. ૬૭,૫૪,૨૪૨/- નો દંડ સામેલ હતો. અરજદાર દ્વારા અગાઉ ચૂકવવામાં આવેલા રૂ. ૫,૬૪,૨૧૭/- ની ચૂકવણી ધ્યાને લીધા પછી, રૂ. ૧,૭૨,૨૫,૪૦૧/- ની ચોખ્ખી માંગણી ઊભી કરવામાં આવી હતી.

૩.૨. સામાવાળાએ વેટ એક્ટની કલમ ૭૩ ની જોગવાઈઓ હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટી, એટલે કે ડેપ્યુટી કમિશનર સમક્ષ આકારણી હુકમને પડકાર્યો હતો

અને તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૧૧ ના હુકમ દ્વારા, એપેલેટ ઓથોરિટીએ કરની માંગણીમાં ફેરફાર કરીને કર ઘટાડીને રૂ. ૪૪,૯૯૮/- કરવા સુધી અપીલ અંશતઃ મંજૂર કરી હતી. સદર હુકમ અંતિમ બની ગયો હતો અને કોઈપણ સત્તામંડળ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો ન હતો.

૩.૩. એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ, ડેપ્યુટી કમિશનરે વેટ એક્ટની કલમ ૭૫ હેઠળની પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૦ ના મૂળ આકારણી હુકમને પુનર્જીવિત કર્યો હતો અને તારીખ ૦૪.૦૩.૨૦૧૫ નો હુકમ પસાર કર્યો હતો. સામાવાળાએ રિવિઝન અરજી નં. ૧૬/૨૦૧૫ દાખલ કરીને ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સદર હુકમને પડકાર્યો હતો અને ટ્રિબ્યુનલે પોતાના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૧૬ દ્વારા તારીખ ૦૪.૦૩.૨૦૧૫ ના રિવિઝન હુકમને રદ કર્યો છે.

અરજદાર વતી રજૂઆતો:

૪. વિદ્વાન એજુપી શ્રી પાર્થ પટેલે નાણા વિભાગ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૨૯.૦૪.૨૦૦૬ ના જાહેરનામાનો સંદર્ભ આપતાં એવી રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા દ્વારા મેળવવામાં આવેલા બિયારણ વાવણીના હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા નથી અને તેથી, આવા બિયારણ પર પ્રક્રિયા કરવાની સામાવાળાની પ્રવૃત્તિને વાવણીના હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાની પ્રવૃત્તિ ગણવામાં ટ્રિબ્યુનલે ભૂલ કરી છે.

૪.૧. વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મેસર્સ કિંગ એન્ડ ક્વીન સીડ્સ કોર્પોરેશનના કેસમાં ડિટરમાઈનિંગ ઓથોરિટી દ્વારા આપવામાં આવેલા તારીખ

૦૪.૦૩.૨૦૧૩ ના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં ટ્રિબ્યુનલે ભૂલ કરી છે. સદર નિર્ણયનો સંદર્ભ આપતાં, એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે તે અરજદારના કેસને લાગુ પડશે નહીં.

૪.૨. પરિશિષ્ટ ૨ અને આઈટમ ૪૮ સાથે વંચાણે લેતાં વેટ એક્ટની કલમ ૯ ની જોગવાઈઓનો પણ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે, અને એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારો દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા બિયારણો કરમુક્ત નથી અને રૂપિયામાં ચાર પૈસાનો કરપાત્ર બોજ ધરાવે છે. આમ, એવી અરજ કરવામાં આવે છે કે અરજી મંજૂર કરવામાં આવે અને વાદગ્રસ્ત હુકમને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે.

૪.૩. વિદ્વાન એજીપીએ મેસર્સ ગ્રીન ઇન્ડિયા ફાર્મ બાયોટેકના કેસમાં પસાર કરાયેલ તારીખ ૧૮.૦૩.૨૦૦૯ ના ડિટરમિનેશન ઓર્ડરનો પણ સંદર્ભ આપ્યો છે જેમાં ડિટરમિનેશન ઓર્ડર આકારણી હુકમ પસાર કરવાનું પ્રતિબિંબિત કરે છે.

સામાવાળા વતી રજૂઆતો:

૫. હાલની રિટ અરજીનો વિરોધ કરતાં, સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી તુષાર હેમાણીએ શરૂઆતમાં જ એવી રજૂઆત કરી છે કે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલ વાદગ્રસ્ત હુકમમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી કારણ કે તે યોગ્ય રીતે પસાર કરવામાં આવ્યો છે, ખાસ કરીને એ હકીકતના સંદર્ભમાં કે જે રિવિઝન ઓથોરિટીએ વેટ એક્ટની કલમ ૭૫ હેઠળ રિવિઝન હાથ ધર્યું હતું તે તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૧૧ ના એપેલેટ હુકમને ધ્યાને લેવામાં નિષ્ફળ રહી છે જે આખરી બની ચૂક્યો હતો.

૫.૧. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૦ નો મૂળ આકારણી હુકમ વિલીનીકરણના સિદ્ધાંતને લાગુ કરીને રિવિઝનલ ઓથોરિટી સમક્ષના તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૧૧ ના એપેલેટ હુકમ સાથે વિલીન થઈ ગયો છે અને ઓથોરિટીએ તેને સંપૂર્ણપણે અવગણ્યો છે અને તેથી, ટ્રિબ્યુનલના હુકમ સામેની રજૂઆત ગ્રાહ્ય રાખી શકાય નહીં. તદુપરાંત, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારનો કેસ તારીખ ૨૯.૦૩.૨૦૦૬ ના જાહેરનામાથી સંપૂર્ણપણે આવરી લેવાયેલો છે અને તે મુજબ, એપેલેટ ઓથોરિટીએ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ પહેલાંના સમયગાળાને ધ્યાને રાખીને માંગણી નક્કી કરી છે, જે તારીખે રાજ્ય સરકાર દ્વારા જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું જેમાં તારીખ ૨૯.૦૪.૨૦૦૬ ના જાહેરનામામાં જણાવ્યા મુજબ તમામ પ્રકારના બિયારણોને મુક્તિ આપવામાં આવી ન હતી અને તે મુજબ, એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા કરની માંગણી નક્કી કરવામાં આવી હતી જેનું અરજદારે પહેલેથી જ પાલન કરી દીધું છે.

૫.૨. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ટ્રિબ્યુનલે મેસર્સ કિંગ એન્ડ ક્વીન સીડ્સ કોર્પોરેશનના કેસમાં ડિટરમાઈનિંગ ઓથોરિટીઝના તારીખ ૦૪.૦૩.૨૦૧૩ ના નિર્ણય પર ચોક્કસપણે આધાર રાખ્યો છે અને કમિશનર કરતાં ઉચ્ચ સત્તા ધરાવતા જોઈન્ટ કમિશનરે રિવિઝનનો વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કર્યો હોવાથી, તેનું પાલન કરવું અને તેને અપનાવવું જરૂરી છે જેની ટ્રિબ્યુનલે નોંધ લીધી છે. આમ, હાલની રિટ અરજી ગ્રાહ્ય ન રાખવા અરજ કરવામાં આવે છે.

અભિપ્રાય અને તારણ:

ક. અમે સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને વિગતવાર સાંભળ્યા છે. રજૂઆતો પરથી જે હકીકતો સ્થાપિત થાય છે તે એ છે કે શરૂઆતમાં તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૦ ના રોજ, આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે વેટ એક્ટ હેઠળ રૂ. ૧,૭૭,૮૯,૬૧૮/- ની રકમ માટે કરની માંગણી કરતો આકારણી હુકમ પસાર કર્યો હતો, જેમાં અન્ય બાબતો ઉપરાંત રૂ. ૪૭,૨૯,૦૨૬/- ની કરની માંગણી, રૂ. ૬૩,૦૬,૩૫૦/- નું વ્યાજ અને રૂ. ૬૭,૫૪,૨૪૨/- નો દંડ સામેલ હતો.

ક.૧. કરની માંગણીથી વ્યથિત થઈને, સામાવાળાએ વેટ એક્ટની કલમ ૭૩ ની જોગવાઈ હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટી સમક્ષ સદર હુકમને પડકાર્યો હતો અને તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૧૧ ના હુકમ દ્વારા, એપેલેટ ઓથોરિટીએ વ્યાજ રૂ. ૧,૭૫,૦૪૭/- થી ઘટાડીને રૂ. ૧,૬૫,૮૫૭/- કરીને તેમજ દંડ રૂ. ૫,૫૫,૮૦૪/- થી ઘટાડીને રૂ. ૧,૩૦,૨૯૬/- કરીને રાહત આપી હતી. આમ, અરજદારે સદર હુકમ સ્વીકારી લીધો હોવાથી તે તબક્કે વિવાદનો શાંતિપૂર્ણ અંત આવ્યો હતો. એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે એપેલેટ ઓથોરિટી નાણા વિભાગ દ્વારા જારી કરાયેલા બે જાહેરનામાઓથી વાકેફ હતી, જેમાં પ્રથમ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ નું અને બીજું સુધારેલું જાહેરનામું તારીખ ૨૯.૦૪.૨૦૦૬ નું હતું અને તે મુજબ કર નિર્ધારિત કર્યો હતો.

ક.૨. અમે, આ તબક્કે, ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ કે શરૂઆતમાં નાણા વિભાગ દ્વારા વેટ એક્ટની કલમ ૫(૨)(એ) હેઠળ પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને જારી

કરાયેલ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ ના જાહેરનામા દ્વારા, "દેશી બિયારણ" (તમામ પ્રકારના તેલીબિયાં અને મગફળી સિવાયના બિયારણો કરમાંથી મુક્ત હતા). ત્યારબાદ, તારીખ ૨૬.૦૪.૨૦૦૬ ના રોજ, બીજું એક જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું જેમાં તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ ના જાહેરનામાના ક્રમ નં. ૪ પરની એન્ટ્રી બદલવામાં આવી હતી અને એવું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે "વાવણીના હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા આયાતી બિયારણો સિવાયના તમામ પ્રકારના બિયારણો" મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૬.૩. ખાતાનો એવો કેસ નથી કે અરજદાર કોઈપણ બિયારણની આયાત કરી રહ્યા છે. ઉપરોક્ત એપેલેટ હુકમ પસાર થયા પછી, રિવિઝનલ ઓથોરિટીએ વેટ એક્ટની કલમ ૭૫ ની જોગવાઈનો આશરો લઈને તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૦ ના આકારણી હુકમને રિવિઝનમાં લેવાનો આદેશ આપ્યો હતો. તારીખ ૦૪.૦૩.૨૦૧૫ ના હુકમ દ્વારા, ડેપ્યુટી કમિશનરે અધિનિયમની કલમ ૭૫ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે કર જવાબદારીની પુનઃસમીક્ષા કરી અને તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૦ ના હુકમ (આકારણી હુકમ) માં સુધારો કર્યો અને રૂ. ૧,૭૭,૮૯,૬૧૮/- ની માંગણી ઊભી કરી જેમાં કર પેટે રૂ. ૪૭,૨૯,૦૨૬/- ની માંગણી, વ્યાજ પેટે રૂ. ૬૩,૦૬,૩૫૦/- ની રકમ અને રૂ. ૬૭,૫૪,૨૪૨/- નો દંડ સામેલ હતો. સામાવાળાએ પહેલેથી જ ચૂકવી દીધેલી રૂ. ૫,૬૪,૨૧૭/- ની રકમ બાદ કર્યા પછી, રૂ. ૧,૭૨,૨૫,૪૦૧/- ની ચોખ્ખી માંગણી ઊભી કરવામાં આવી હતી જેને સામાવાળાએ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ રિવિઝન અરજી નં. ૧૬/૨૦૧૫ દાખલ કરીને પડકારી હતી. ટ્રિબ્યુનલે બંને

પક્ષોની રજૂઆતો અને સામાવાળા દ્વારા બિયારણના ઉપયોગના પ્રકારને ધ્યાને લીધા પછી નીચે મુજબ ઠરાવીને રિવિઝન અરજી મંજૂર કરી હતી:

"૯. અમે બંને પક્ષોની રજૂઆતો અને કેસની હકીકતો ધ્યાને લીધી છે. અમે નીચેની સત્તામંડળો દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમો અને આ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોનું પણ અવલોકન કર્યું છે. અમે અમારી વિચારણા માટે રજૂ કરાયેલા સંબંધિત જાહેરનામાઓ તેમજ ડિટરમિનેશન ઓર્ડરને પણ ધ્યાને લીધા છે. વાદગ્રસ્ત રિવિઝન હુકમ સામે અરજદાર દ્વારા ત્રણ કાયદાકીય વાંધાઓ ઉઠાવવામાં આવ્યા છે. અમને કાયદાકીય રજૂઆતોમાં પૂરતો દમ અને ગુણવત્તા જણાય છે. એ સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે જ્યારે આકારણી અધિકારી દ્વારા તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૦ ના રોજ મૂળ ઓડિટ આકારણી હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો ત્યારે મેસર્સ ગ્રીન ઈન્ડિયા ફાર્મ બાયોટેક, જૂનાગઢના કેસમાં તારીખ ૧૮.૦૩.૨૦૦૯ નો અગાઉનો ડિટરમિનેશન ઓર્ડર સંપૂર્ણપણે અસ્તિત્વમાં હતો. આ હકીકત હોવા છતાં, આકારણી અધિકારીએ અધિનિયમની કલમ ૯(૧) હેઠળ કોઈ ખરીદ વેરો લાઘો ન હતો. આટલું જ નહીં, અરજદારે તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૦ ના ઓડિટ આકારણી હુકમ સામે ફર્સ્ટ અપીલ દાખલ કરી હતી. તે ફર્સ્ટ અપીલમાં વિદ્વાન ડેપ્યુટી કમિશનરે વ્યાજ તેમજ દંડની રકમમાં ઘટાડો કર્યો હતો. તારીખ ૧૮.૦૩.૨૦૦૯ નો ડિટરમિનેશન ઓર્ડર ઉપલબ્ધ હતો. વિદ્વાન ડેપ્યુટી કમિશનર ફર્સ્ટ અપીલનો નિર્ણય કરતી વખતે પોતાની રિવિઝનલ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને આકારણી હુકમમાં સુધારો કરી શક્યા હોત. જો કે, તેમણે તેમ કર્યું નથી. તેથી, સ્વાભાવિક અનુમાન લગાવી શકાય છે કે તેમણે પણ અરજદાર પર અધિનિયમની કલમ ૯(૧) હેઠળ ખરીદ વેરો ન લાદવો યોગ્ય અને વાજબી માન્યો હતો. વિદ્વાન ડેપ્યુટી કમિશનરે વાદગ્રસ્ત રિવિઝન હુકમ પસાર કરતા પહેલાં તારીખ ૦૫.૦૩.૨૦૧૩ ના રોજ ફોર્મ નં. ૫૦૩ માં નોટિસ જારી કરી હતી. તે નોટિસમાં તેમણે મેસર્સ ગ્રીન ઈન્ડિયા ફાર્મ બાયોટેક, જૂનાગઢના કેસમાં પસાર કરાયેલ ડિટરમિનેશન ઓર્ડરનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કર્યો હતો. આ નોટિસ છતાં, આકારણી અધિકારીએ ૩૦મી માર્ચ, ૨૦૧૩ ના રોજ આકારણી સમયગાળા ૨૦૦૭-૦૮ માટે હુકમ પસાર કર્યો હતો અને તેમણે મેસર્સ કિંગ એન્ડ ક્વીન સીડ્સ કોર્પોરેશન, ગાંધીનગરના કેસમાં ડિટરમિનેશન ઓર્ડર પર આધાર રાખીને એવો અભિપ્રાય લીધો હતો કે અરજદાર પર ખરીદ વેરો લાદવાપાત્ર નથી. કેસની આ તમામ હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાને લેતાં, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે કચેરીના અનુગામી અધિકારી, માત્ર અભિપ્રાય બદલાવવાના આધારે અને અરજદારના કેસમાં સમાન રીતે લાગુ પડતો હોય તેવા બીજા ડિટરમિનેશન ઓર્ડરની સામે એક ડિટરમિનેશન ઓર્ડર સ્વીકારીને, અધિનિયમની કલમ ૯(૧) હેઠળ ખરીદ

વેરો લાદી શકે નહીં. તેથી આકારણી હુકમમાં સુધારો કરવાની વિદ્વાન ડેપ્યુટી કમિશનરની કાર્યવાહી વાજબી નથી.

૧૦. બાબતના ગુણદોષ પર પણ, અમને અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોમાં પૂરતો દમ જણાયો છે. હકીકતની બાબત તરીકે અરજદારે ફોર્મ નં. ૫૦૩ માં જારી કરાયેલ રિવિઝનની નોટિસના જવાબમાં તારીખ ૨૧.૦૬.૨૦૧૩ ના રોજ જવાબ આપ્યો હતો. તે જવાબમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારનો મુખ્ય વ્યવસાય તમામ પ્રકારના બિયારણોનું ઉત્પાદન અને પુનઃવેચાણ કરવાનો છે અને સરકારના તારીખ ૨૮.૦૪.૨૦૦૬ ના જાહેરનામા મુજબ તમામ પ્રકારના બિયારણો કરમુક્ત છે. એ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદાર ખેડૂતો પાસેથી પ્રમાણિત બિયારણો ખરીદતા ન હતા પરંતુ અરજદારે ખેડૂતને મૂળ બિયારણ પૂરા પાડીને ખેતરમાં તમામ પ્રમાણિત બિયારણોનું ઉત્પાદન કરાવ્યું હતું અને ખેડૂતો અરજદાર વતી આ બિયારણોની ખેતી કરે છે. અરજદારના સંશોધન કર્મચારીઓ વ્યક્તિગત રીતે ખેતરોમાં હાજર રહ્યા હતા અને યોગ્ય ચકાસણી અને અંકુરણ પરીક્ષણ, ગ્રો આઉટ ટેસ્ટ અને જેનેરિક ટેસ્ટ જેવા યોગ્ય સંશોધન હાથ ધર્યા પછી, સંશોધન અને વિકાસ કાર્યક્રમ હેઠળ પ્રમાણિત બિયારણો તૈયાર કરવામાં આવે છે. આ સમગ્ર પ્રક્રિયા ખેતરમાં હાથ ધરવામાં આવે છે અને આવા બિયારણો પર કોઈ ખરીદ વેરો લાદવાપાત્ર નથી. અરજદારે તારીખ ૦૪.૦૩.૨૦૧૩ ના રોજ મેસર્સ કિંગ એન્ડ ક્વીન સીડ્સ કોર્પોરેશન, ગાંધીનગરના કેસમાં પસાર કરાયેલા ડિટરમિનેશન ઓર્ડર પર પણ આધાર રાખ્યો છે, જેમાં ખાસ કરીને એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે આવા પ્રમાણિત બિયારણો પર કોઈ ખરીદ વેરો લાદવાપાત્ર નથી. અરજદારે ડેપ્યુટી કમિશનરનું ધ્યાન એ તરફ પણ દોર્યું હતું કે વિદ્વાન આકારણી અધિકારી દ્વારા આકારણી સમયગાળા ૨૦૦૭-૦૮ માટેના આકારણી હુકમમાં પણ કોઈ ખરીદ વેરો લાદવાપાત્ર ન હતો. અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલા આ જવાબ છતાં, વિદ્વાન ડેપ્યુટી કમિશનરે આમાંની કોઈપણ રજૂઆત ધ્યાને લીધી નથી અને મેસર્સ ગ્રીન ઈન્ડિયા ફાર્મ બાયોટેક, જૂનાગઢના કેસમાં અગાઉના ડિટરમિનેશન ઓર્ડર પર માત્ર આધાર રાખીને વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કર્યો હતો.

૧૧. રિવિઝન માટેની નોટિસના ઉપરોક્ત જવાબ પછી પણ અરજદારે તારીખ ૨૫.૧૧.૨૦૧૩ ના રોજ લેખિત રજૂઆતો દાખલ કરી હતી જેમાં સંશોધન અને વિકાસ કાર્યક્રમ હેઠળ અરજદાર દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલા પ્રમાણિત બિયારણો અને અધિનિયમની કલમ ૯(૧) હેઠળ ખરીદ વેરો લાદવા સંબંધિત તમામ મુદ્દાઓ વિગતવાર હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા. અરજદારે સંબંધિત કરારો અને ખેડૂતો દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓનો પણ સંદર્ભ આપ્યો હતો. અરજદારે એ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે વેટ એક્ટની કલમ ૫(૨) હેઠળ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ ના રોજ એક જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું જેમાં તમામ પ્રકારના

નિયારણો મુક્ત કરવામાં આવ્યા ન હતા. જો કે, રાજ્ય સરકારે તારીખ ૨૪.૦૪.૨૦૦૬ ના રોજ નવું જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું, જેના હેઠળ વાવણીના હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા આયાતી નિયારણો સિવાયના તમામ પ્રકારના નિયારણો કરમુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. અરજદારે તારીખ ૦૮.૦૩.૨૦૦૭ ના ગુજરાત સ્ટેટ સીડ્સ કોર્પોરેશન લિમિટેડના કેસમાં ડિટરમિનેશન ઓર્ડરનો પણ સંદર્ભ આપ્યો હતો જેમાં તમામ પ્રકારના નિયારણો મુક્ત હતા. તારીખ ૨૯.૦૪.૨૦૦૬ ના જાહેરનામાને ધ્યાને રાખીને અરજદારે તારીખ ૨૯.૦૩.૨૦૦૮ ના મેસર્સ ગ્રીન ઇન્ડિયા ફાર્મ બાયોટેક, જૂનાગઢના કેસમાં ડિટરમિનેશન ઓર્ડરનો પણ સંદર્ભ આપ્યો હતો. જો કે, તે કેસમાં વિદ્વાન ડિટરમાઈનિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ કોઈ હાજર રહ્યું ન હતું અને તેથી અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ ખરીદ વેરો લાદવાપાત્ર હોવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. જો કે તારીખ ૦૪.૦૩.૨૦૧૩ ના મેસર્સ કિંગ એન્ડ કવીન સીડ્સ કોર્પોરેશન, ગાંધીનગરના કેસમાં અનુગામી ડિટરમિનેશન ઓર્ડરમાં, વિદ્વાન ડિટરમાઈનિંગ ઓથોરિટીએ સ્પષ્ટપણે ઠરાવ્યું હતું કે નિયારણો સંશોધન અને વિકાસ કાર્યક્રમ હેઠળ તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા અને આવા પ્રમાણિત નિયારણો વેચવામાં આવ્યા હતા અને તેથી કોઈપણ ખરીદ વેરો લાદવાનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો ન હતો.

૧૨. ઉપસ્થિત કરાયેલ દલીલો, રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો અને પસાર કરાયેલા બે ડિટરમિનેશન ઓર્ડર્સ અને ખુદ આકારણી અધિકારી દ્વારા અનુગામી ડિટરમિનેશન ઓર્ડરના સ્વીકારના સંદર્ભમાં અરજદારના કેસની હકીકતો ધ્યાને લેતાં, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે વિદ્વાન ડેપ્યુટી કમિશનર અધિનિયમની કલમ ૯(૧) હેઠળ ખરીદ વેરો લાદવાના હેતુ માટે આકારણી હુકમમાં સુધારો કરવા માટે વાજબી નથી. તેથી તેમના દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે અને વધારાના કર, વ્યાજ તેમજ દંડની સમગ્ર રકમ રદ કરવામાં આવે છે."

૭. અરજદાર ખાતાએ એ વાતનો ઇનકાર કર્યો નથી કે સામાવાળા કંપની પોતાના દ્વારા મેળવવામાં આવેલા નિયારણો પર સંશોધન કરી રહી છે અને તેના પર પ્રક્રિયા કર્યા પછી, તે ખેડૂતોની જમીનમાં વાવવામાં આવે છે અને કંપનીના એગ્રીકલ્ચર સુપરવાઈઝર દ્વારા નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યા પછી, ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળા નિયારણો ઉત્પન્ન થાય છે. કંપનીનો પ્રોસેસિંગ પ્લાન્ટ નિયારણ રોગમુક્ત અને જંતુનાશક મુક્ત છે તેની ખાતરી કરવા માટે અંકુરણ પરીક્ષણ હાથ

ધરે છે અને તે જેનેરિક પરીક્ષણોમાંથી વિકસિત થાય છે અને જે બિયારણો આ પરીક્ષણમાં નિષ્ફળ જાય છે તે ખેડૂતોને પરત કરવામાં આવે છે અને નક્કી કરેલા કિલો દીઠ ભાવે બિયારણ પેક કરવામાં આવે છે અને તેના આધારે વળતર ચૂકવવામાં આવે છે. આ બિયારણ માત્ર વાવણીના હેતુ માટે જ છે. આમ, બે પાસાંઓ પર, રિવિઝન હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવો જરૂરી હતો જે ટ્રિબ્યુનલે ચોક્કસપણે કર્યું છે. (૧) અરજદાર ખાતાનો એવો કેસ નથી કે સામાવાળા કોઈપણ બિયારણની આયાત કરી રહ્યા છે અને (૨) તેનો ઉપયોગ વાવણીના હેતુ માટે થતો નથી.

૮. ગ્રીન ઇન્ડિયા ફાર્મ બાયોટેકના કેસમાં તારીખ ૧૮.૦૩.૨૦૦૯ ના ડિટરમિનેશન ઓર્ડર પર અરજદારે રાખેલો આધાર અરજદારના બચાવમાં આવશે નહીં, જેને ટ્રિબ્યુનલે ચોક્કસપણે અલગ તારવ્યો છે. તે ઉપરાંત, અમને જણાય છે કે અરજદારનો કેસ તારીખ ૨૯.૦૩.૨૦૦૬ ના જાહેરનામા હેઠળ સંપૂર્ણપણે આવરી લેવામાં આવશે કારણ કે અરજદાર ખાતું અમારી સમક્ષ એ સાબિત કરવામાં સદંતર નિષ્ફળ ગયું છે કે સામાવાળા દ્વારા મેળવવામાં આવેલા બિયારણ વાવણીના હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા નથી.

૯. ટ્રિબ્યુનલે મેસર્સ કિંગ એન્ડ ક્વીન સીડ્સ કોર્પોરેશનના કેસમાં ડિટરમાઈનિંગ ઓથોરિટીઝ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને પણ ધ્યાને લીધો છે જેમાં જોઈન્ટ કમિશનર ઓફ ટેક્સ (લીગલ) એ સમાન હકીકતોમાં એવું ઠરાવ્યું છે કે સંશોધન અને વિકાસ કાર્યક્રમ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા બિયારણોને વેપાર અને ખરીદી

તરીકે કહી શકાય નહીં. આમ, રિટ અરજી કોઈપણ યોગ્યતા વિનાની હોવાથી, તેને રદ કરવી જરૂરી છે અને તેથી, અમે તેને રદ કરીએ છીએ.

૧૦. પરિણામે, તે પછીની સિવિલ એપ્લિકેશન ટકી શકશે નહીં અને તે મુજબ તેનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(એ. એસ. સુપૈયા, ન્યાયમૂર્તિ)

(વૈભવી ડી. નાણાવટી, ન્યાયમૂર્તિ)

કુમકુમ/ડીબી-૩

This is an AI-Assisted Translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.